

**ახალციხის მუნიციპალიტეტი, აწყურის ახლად აღმოჩენილი
ეკლესიის არქეოლოგიური სამუშაოების**

ტექნიკური დავალება

❖ ზოგადი სახელმძღვანელო პრინციპები

საქართველოს ტერიტორიაზე არსებული კულტურული ფასეულობების მოვლა-პატრონობა და მათი შენარჩუნება უმნიშვნელოვანესი ფაქტორია სახელმწიფოს განვითარების პროცესში. ჩასატარებელი სამუშაოებით მოხდება საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის ნიმუშების რეაბილიტაციისათვის საჭირო ღონისძიებების განხორციელება.

❖ ძირითადი პირობები

მიმწოდებელი შემსყიდველთან შეთანხმებული გრაფიკის შესაბამისად, წარუდგენს მას ინფორმაციას, წერილობითი ანგარიშის სახით, გათვალისწინებული სამუშაოების მიმდინარეობის შესახებ. იგი ვალდებულია, გაითვალისწინოს შემსყიდველის შენიშვნები და წინადადებები, რაც შემდგომში საფუძვლად დაედება შესრულებული სამუშაოების ანაზღაურებას.

შესრულებული სამუშაოების ანგარიში შემსყიდველს წარედგინება ელექტრონული ვერსიის – კომპაქტური CD დისკის (2 ეგზემპლარი) და მყარი ასლების სახით (2 ეგზემპლარი).

მიმწოდებელი ვალდებულია, არქეოლოგიური სამუშაოების დაწყებამდე ძეგლზე დაამონტაჟოს ჩასატარებელი სამუშაოების ამსახველი საინფორმაციო ბანერი, რომელიც უნდა შეიცავდეს შემდეგ ინფორმაციას:

- მესაკუთრე;
- შემსყიდველი;
- მიმწოდებელი
- ჩასატარებელი სამუშაოს სახეობა;

❖ ძეგლის მოკლე აღწერა

აწყური, რომელიც სამხრეთ საქართველოში მდებარეობს, ამ რეგიონის ადმინისტრაციული და რელიგიური ცენტრი იყო საუკუნეების მანძილზე (ტაბ I). ქართული ქრისტიანობის ისტორიისათვის აწყურს განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს - ეს არის ადგილი, სადაც ქართველმა ერმა პირველად იწამა ქრისტე და ეზიარა ჭეშმარიტ რწმენას.

აწყურში წლების მანძილზე მასშტაბური არქეოლოგიური სამუშაოები ჩატარდა. 2016 წელს ჩატარებულმა არქეოლოგიურმა კვლევამ გამოავლინა ადრეული ეკლესიის ნაგებობის ნაშთები (ტაბ II). ტაძარი დამხრობილია სამხრეთ აღმოსავლეთ ღერძზე. აღმოსავლეთის ფასადის (გაწმენდილი) სიგრძე 8,50 სმ-ია. აღმოსავლეთ ფასადი სიგრძივი ხაზით საკმაოდ დიდია და შესაძლოა აღმოჩენილი ტაძარი ჩრდილოეთის ნაგებობა წარმოადგენდეს, რადგან ტაძრის ზომებთან შედარებით აღმოსავლეთ კედლის სიგრძე ძალიან დიდია ერთი პატარა ეკლესიისთვის. კარგად არის გამოიკვეთილი საკურთხეველი, რომელსაც სამი ნიშა აქვს, ჩრდილოეთ ნიშში აღმოჩნდა გულსაკიდი მედალიონი ,რომელსაც რკინის ჯაჭვი და ბრინჯაო მედალი აქვს (ტაბ III).

ტაძრის სამხრეთ-აღმოსავლეთ კედელზე აღმოჩნდა წარწერა (ტაბ IV) ქვის ფილის ზომები : 57,3 X 45 სმ. წარწერის წაკითხვის შემდგომ გამოიკვეთა შემდეგი სიტყვები "ქ(რისტე) შ(ეი)წყ(ა)ლე ვე (?) ებ(ის)კ(ოპო)სი მირეანის ძე", წარწერიდან გამომდინარე ამ ეტაპისთვის ტაძარი თარიღდება IX-X სს.

ძეგლზე ჩასატარებელი არქეოლოგიური სამუშაოები:

ტაძრის ზედაპირზე ჰუმუსის მოხსნა 250 კვ.მ 0.40 მ სიღრმით. ტაძარზე 250 კვ.მ ფართობის მიწის სამუშაოები, სიღრმით 1.5-2.0 მ. მიწის გატანა ურიკით 50 მ-ზე.

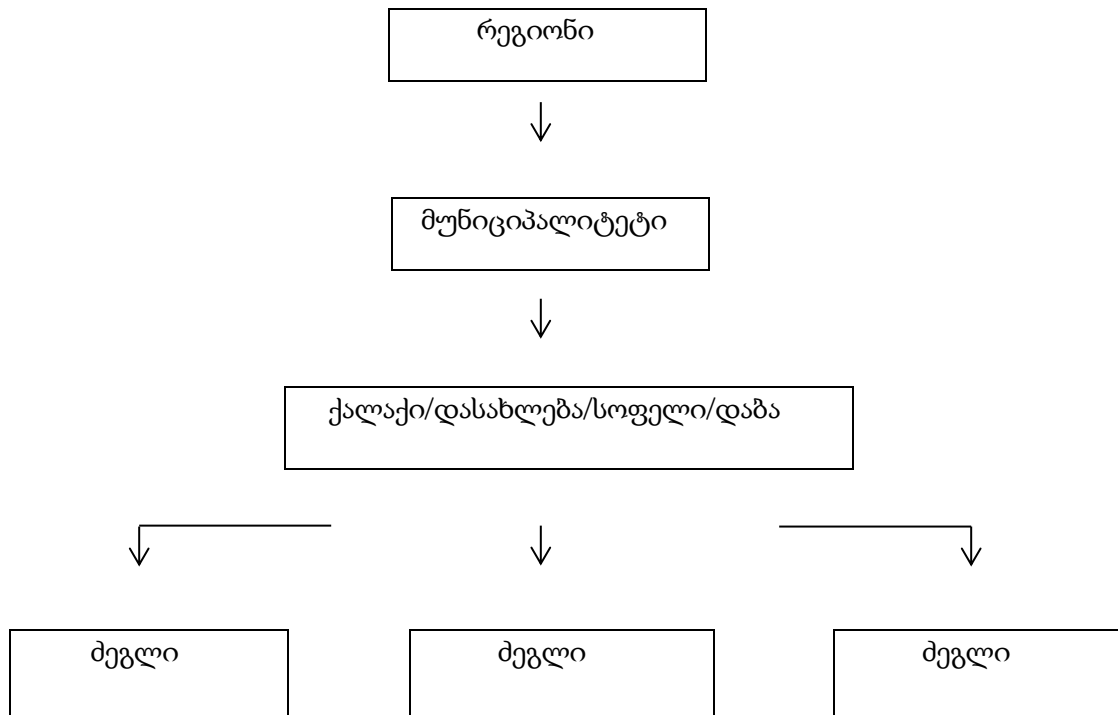
❖ არქეოლოგიური გათხრების ჩატარების პირობები

- სამუშაოების ჩატარებისას ყურადღება უნდა მიექცეს სამუშაოთა შესრულების ხარისხობრივ მაჩვენებლებს, რომელთა დაცვა სავალდებულოა კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის ფასეული ელემენტების შესანარჩუნებლად. მუშაობის პროცესში მიმწოდებელი ვალდებულია, სამუშაოები შეასრულოს სავალდებულო-არქეოლოგიური სამუშაოების მეთოდების სრული დაცვით;
- სამუშაოთა მიმდინარეობისას გამოვლენილი არქეოლოგიური ობიექტები და არქეოლოგიური მასალა მიმწოდებელმა სათანადოდ უნდა დაიცვას დაზიანებისგან, განადგურებისა და დაკარგვისგან, ასევე გარემო პირობებისა და სხვა არასასურველი ზემოქმედებისაგან;
- თუ არქეოლოგიურ სამუშაოთა მიმდინარეობისას გამოვლინდა მაღალი მატერიალური ღირებულების მქონე ნივთი (ნივთები), ამასთანავე, მეთოდოლოგიური, კლიმატური, ტექნიკური ან სხვა პირობების გამო ვერ ხერხდება მისი (მათი) დაუყოვნებლივ ამოღება და უსაფრთხო ადგილას ტრანსპორტირება, მიმწოდებელი ვალდებულია, დაუყოვნებლივ მიმართოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს შესაბამის ტერიტორიულ ორგანოს;
- მოძრავი არქეოლოგიური მონაპოვარი, უნდა ჩაბარდეს უახლოეს მუზეუმ-ნაკრძალს, მუზეუმს ან სხვა შესაბამის სამეცნიერო დაწესებულებას სათანადო თანმხლებ დოკუმენტაციასთან ერთად;
- არქეოლოგიური სამუშაოების მიმდინარეობისას, ახლადგამოვლენილი გარემოებ(ებ)ით გამოწვეული ცვლილებები შეთანხმებულ უნდა იქნეს შემსყიდველთან.
- არქეოლოგიური ობიექტების/ძეგლების ზუსტი კოორდინატების განსაზღვრა (მაქსიმუმ 3-5 მ ცდომილებით).
- არქეოლოგიური ობიექტის/ძეგლის გავრცელების არეალის განსაზღვრა.
- სარეკომენდაციო ინდივიდუალურ დაცვის ზონების (კულტურული მემკვიდრეობის კანონის შესაბამისად) დადგენა და რუკაზე დატანა.
- მოძიებული მონაცემების, დოკუმენტაციის (ფოტო, გრაფიკული, ტექსტური) სისტემატიზირება მონაცემთა ბაზის სპეციფიკის გათვალისწინებით.
- მოძიებული მონაცემების, სხვადასხვა ტიპის დოკუმენტაციის საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს "კულტურული მემკვიდრეობის მონაცემთა მართვის გეოსაინფორმაციო სისტემაში" განთავსება.
- მონაცემები და დოკუმენტაცია შესაბამისობაში უნდა იყოს მონაცემთა ბაზის სტრუქტურასთან.
- პროექტის ფარგლებში მაქსიმალურად უნდა მოხდეს ბაზაში არსებული პროგრამული ველების შევსება.

❖ *შემსყიდველისთვის გადასაცემი საბოლოო პროდუქცია*

წარმოდგენილი პირობებისა და ვადების ფარგლებში, მიმწოდებელმა საბოლოო პროდუქციის სახით შემსყიდველს უნდა გადასცეს არქეოლოგიური კვლევის ჩატარების შედეგები, შემდეგი შემადგენლობით:

- შესწავლილი ტერიტორიისა და მასზე არსებული ობიექტების ფიქსაციის, მათ შორის ფოტო და ვიზუალური აღწერის მასალები;
 - შესწავლილი ტერიტორიის (ობიექტის) ისტორიულ–ბიბლიოგრაფიული და საარქივო კვლევის მასალები, შესაბამისი წყაროების მითითებით. კერძოდ: სამუზეუმო და საარქივო მასალების (არსებობის შემთხვევაში – ისტორიული რუკები და გენერალური გეგმები, ისტორიული საკადასტრო და ნაგებობების გეგმები, არქივებში დაცული, ტერიტორიის ამსახველი ფოტომასალა, კოსმოსური და აეროფოტომასალები) მოძიება;
 - შესწავლილ ტერიტორიაზე მოპოვებული პირველადი ინფორმაციის საარქივო მონაცემებთან მიმართების ანალიზი
 - შესწავლილი ტერიტორიის ადგილმდებარეობის სიტუაციური გეგმა (მასშტაბი 1:2000 და 1:500), GPS კოორდინატებით;
 - საკვლევი ტერიტორიის კვადრატებად დაყოფის სქემა;
 - არქეოლოგიური კვლევისას გამოვლენილი ძეგლების განლაგების სქემა და ანაზომი;
 - არქეოლოგიის ხელმოწერით დადასტურებული შურფების განლაგების სქემა;
 - კროკები;
 - გამოხაზული ნახაზები (მასშტაბი 1:25, 1:20) ძირითადი პარამეტრების ზომების დატანით; ტექსტური აღწერილობა;
 - არქეოლოგიური კვლევის შედეგების ანგარიში.
 - ალბომის სახით წარმოდგენილი არქეოლოგიური ობიექტების ნუსხა (თითოეულ ობიექტს უნდა ახლდეს ერთი ფოტო). (დანართი 1)
 - არქეოლოგიური ობიექტის შევსებული სააღრიცხვო ბარათი თანდართული ფორმების შესაბამისად; (დანართი 2)
 - შესრულებული სამუშაოს თითოეულ ეტაპის დეტალური და საბოლოო ანგარიში
- ფოტო დოკუმენტაცია უნდა შეესაბამებოდეს სააგენტოში არსებულ სტანდარტებს:
- აუცილებელია დაფიქსირდეს საერთო ხედი, კომპლექსისა და ცალკეული ობიექტის ხედები, სხვადასხვა მხრიდან ხედები, მნიშვნელოვანი არქიტექტურულ მხატვრული ღირებულების ელემენტები.
 - ციფრული ფოტომასალა მოწოდებულ უნდა იქნას .JPG ფორმატში (სასურველია ასევე წარმოდგენილ იქნას .RAW ფორმატშიც).
 - ფოტოს ზომები უნდა აკმაყოფილებდეს არანაკლებ 10 მეგაპიქსელს.
- კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტები/ძეგლები ციფრულ ფორმატში სისტემატიზირებული უნდა იყოს ელ-საქადაღდეებში შემდეგი სქემის მიხედვით:

- იმავე საქალაქოში უნდა იყოს განთავსებული სააგენტოს მიერ მიწოდებული EXCEL-ის ფაილის სპეციალურად შედგენილი ცხრილი, რომელშიც შეტანილი უნდა იქნას ინფორმაცია წარმოდგენილი ფოტო და გრაფიკული ფაილების შესახებ. (დანართი 3)
- აუცილებელია ობიექტის საქალაქოში, ძეგლის/ობიექტის სააღრიცხვო ბარათთან ერთად თანდართული იყოს ძეგლის/ობიექტის ამსახველი სრული ფოტომასალა (სასურველია არანაკლებ 5 ფოტოსურათი).
- ობიექტის შესახებ ინფორმაცია უნდა მოიცავდეს საქართველოს კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის მინისტრის მიერ დამტკიცებულ კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლის/ობიექტის სააღრიცხვო ბარათს;
- ბარათში სხვა შესავსებ ინფორმაციასთან ერთად აუცილებელია ობიექტის სახელწოდების თავზე ჩაისვას მცირე ზომის ფოტო.
- დამატებითი ინფორმაციის გრაფაში, სხვა დამატებით ინფორმაციასთან ერთად ჩაიწეროს ობიექტის/ძეგლის ადგილმდებარეობის გამსაზღვრელი GPS კოორდინატები.

❖ სამუშაოთა საბოლოო მიღება

მიმწოდებელი ატყობინებს შემსყიდველს სამუშაოთა დასრულების შესახებ, თანახმად გეგმა-გრაფიკისა.

შემსყიდველი ამოწმებს შესრულებულ სამუშაოებს. თუ შემსყიდველმა სამუშაოები შეაფასა წუნით, სამუშაოები დასრულებულად ჩაითვლება დეფექტების აღმოფხვრის შემდეგ.

❖ სამუშაოთა შესრულების ვადები

შესრულებულ სამუშაოთა ანგარიშის ჩაბარების საბოლოო ვადაა **ხელშეკრულების გაფორმებიდან 45 დღე**. შესრულებულ სამუშაოთა ეტაპობრივი ჩაბარების ვადები და გრაფიკი დაზუსტებული იქნება პროექტდენტის მიერ შემოთავაზებული გეგმა-გრაფიკის მიხედვით.

აწეურის ახლად აღმოჩენილი ეკლესიის არქეოლოგია, ხარჯთაღრიცხვა

I. ფიზიკური სამუშაოები

№	სამუშაოების ჩამონათვალი	განზომ. ერთ	რაოდენ.	ერთ. ფასი ლარი	სულ ღირებულება ლარი
1	2	3	4	5	6
	არქეოლოგიური სამუშაოები				
1	ტაძრის ზედაპირზე ჰუმუსის მოხსნა 250 კვ.მ 0.40 მ სიღრმით	კვ	100		
2	ტაძარზე 250 კვ.მ ფართობის მიწის სამუშაოები, სიღრმით 1.5-2.0 მ	კვ	375		
3	მიწის გატანა ურიკით 50 მ-ზე	კვ	475		
	ჯამი I				

II. კვლევითი სამუშაოები

	დასახელება	სულ ღირებულება, ლარი
1	შესწავლილი ტერიტორიისა და მასზე არსებული ობიექტების ფიქსაცია, მათ შორის ფოტო და ვიზუალური აღწერის მასალები	
2	შესწავლილი ტერიტორიის (ობიექტის) ისტორიულ-ბიბლიოგრაფიული და საარქივო კვლევის მასალები, შესაბამისი წყაროების მითითებით. კერძოდ: სამუზეუმო და საარქივო მასალების (არსებობის შემთხვევაში – ისტორიული რუკები და გენერალური გეგმები, ისტორიული საკადასტრო და ნაგებობების გეგმები, არქივებში დაცული, ტერიტორიის ამსახველი ფოტომასალა, კოსმოსური და აეროფოტომასალები) მოძიება	
3	შესწავლილ ტერიტორიაზე მოპოვებული პირველადი ინფორმაციის საარქივო მონაცემებთან მიმართების ანალიზი	
4	შესწავლილი ტერიტორიის ადგილმდებარეობის სიტუაციური გეგმა (მასშტაბი 1:2000 და 1:500), GPS კოორდინატებით	
5	საკვლევი ტერიტორიის კვადრატებად დაყოფის სქემა	

6	არქეოლოგიური კვლევისას გამოვლენილი ძეგლების განლაგების სქემა და ანაზომი	
7	არქეოლოგის ხელმოწერით დადასტურებული შურფების განლაგების სქემა	
8	კროკების შედგენა	
9	გამოხაზული ნახაზები (მასშტაბი 1:25, 1:20) ძირითადი პარამეტრების ზომების დატანით	
10	ტექსტური აღწერილობა	
	ჯამი II	

	სულ პირდაპირი ხარჯები (ჯამი I+ჯამი II)		
	ზედნადები ხარჯები არაუმეტეს 10%	10%	
	ჯამი		
	მოგება არაუმეტეს 8%	8%	
	ჯამი		
	გაუთვალისწინებელი ხარჯები არაუმეტეს 5%	5%	
	სულ		

#	არქეოლოგიური ძეგლების/ობიექტების ჩამონათვალი	ფოტო
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
n		

საქართველოს კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის სამინისტრო
კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ობიექტის/ძეგლის საადრიცხო ბარათი
№ 1

--

1. სახელწოდება

--

2. ადგილმდებარეობა / მისამართი

2.1 ზუსტი მისამართი	
ადმინისტრაციული ერთეული (ავტონომიური რესპუბლიკა, ქალაქი, დაბა, სოფელი)	
ქალაქის რაიონი	
ქუჩა (ქუჩები)	
შენობის №	
2.2 გეოგრაფიული / მდებარეობა	
ისტორიული მხარე	
გეოგრაფიული ერთეულის სახელწოდება	
ისტორიული დასახლების სახელწოდება	
მანძილი და მიმართულება უახლოესი დასახლებული პუნქტიდან	

3. სახეობა

არქიტექტურის	
არქეოლოგიური	
საინჟინრო	
მემორიალური	
ქალაქმშენებლობის (ურბანული)	
საბაღე საპარკო ხელოვნების და ლანდშაფტური არქიტექტურის	

მონუმენტური სახვითი ხელოვნების	
პალეოგრაფიული	
ეთნოგრაფიული	
მეცნიერების, ტექნიკისა და მრეწველობის განვითარებასთან დაკავშირებული ძეგლი	

4. თარიღი (პერიოდი, საუკუნე, ზუსტი თარიღი)

--

5. სტატუსი და კატეგორია

5.1. სტატუსი	თავდაპირველი	
	ამჟამინდელი	
5.2. სტატუსის მინიჭების თარიღი	თავდაპირველი	
	ამჟამინდელი	
5.3. სტატუსის მიმნიჭებელი ორგანიზაციის დასახელება	თავდაპირველი	
	ამჟამინდელი	
5.4. დოკუმენტის №	თავდაპირველი	
	ამჟამინდელი	
5.5. კატეგორია	თავდაპირველი	
	ამჟამინდელი	
5.6. კატეგორიის მინიჭების თარიღი	თავდაპირველი	
	ამჟამინდელი	
5.7. კატეგორიის მიმნიჭებელი ორგანიზაციის დასახელება	თავდაპირველი	
	ამჟამინდელი	
5.8. დოკუმენტის №	თავდაპირველი	
	ამჟამინდელი	
5.9. რეესტრის №		
5.10. რეესტრში შეტანის თარიღი		

6. ფუნქცია

დასახელება	თავდაპირველი	ამჟამინდელი
6.1. რელიგიური		
6.2. სათავდაცვო		
6.3. საერო		

7. საკუთრება

იურიდიული პირი	
ფიზიკური პირი	
და სხვა	

8. მოკლე დახასიათება

--

9. ფიზიკური მდგომარეობა

9.1. ზოგადი შეფასება (კარგი, საშუალო, ცუდი, ძალიან ცუდი, დანგრეული)

--

9.2. მდგომარეობის მოკლე აღწერა

--

9.3. დაზიანების გამომწვევი მიზეზი

ბუნებრივი	
ადამიანის ზემოქმედება	
სხვა კონკრეტული მიზეზი	

9.4. მოსალოდნელი საშიშროება და ჩასატარებელი ღონისძიებები

--

10. მითითება კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტის/ძეგლის შესახებ არსებულ დოკუმენტაციასა და ბიბლიოგრაფიაზე

პასპორტი/ საადრიცხო ბარათი	
გრაფიკული მასალა	
ფოტოები	
ბიბლიოგრაფია	

11. მითითებები კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტთან/ძეგლთან დაკავშირებულ სხვა ობიექტთან/ძეგლის საადრიცხო დოკუმენტაციაზე

დაკავშირებულ უძრავ ობიექტთან/ძეგლთან პასპორტები/საადრიცხო ბარათები	
ობიექტში/ძეგლში დაცულ კულტურული მემკვიდრეობის მოძრავ ობიექტთან/ძეგლთან პასპორტები/საადრიცხო ბარათები	
სხვა დოკუმენტები	

12. დამატებითი ინფორმაცია

--

13. ბარათის შემდგენელი

--

14. საადრიცხო ბარათის შედგენის თარიღი

--

ფოლდერის სახელი	კომპლექსის სახელწოდება	ობიექტის / ძეგლის სახელწოდება	რეგიონი	მუნიციპალიტეტი	დასახლებული პუნქტი	ქუჩა	შენობის ნომერი

#	ფოტოს ფაილის სახელი	ფოტოს ავტორი	ფოტოს გადაღების თარიღი	ძეგლზე მიმდინარე სამუშაოების სახეობა (კონსერვაცია, რესტავრაცია და ა.შ.)	ანოტაცია (ფასადები: აღმ., დას., ჩრდ-დას., დეტალები, გადახურვა, ინტერიერი, და ა.შ.)
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					

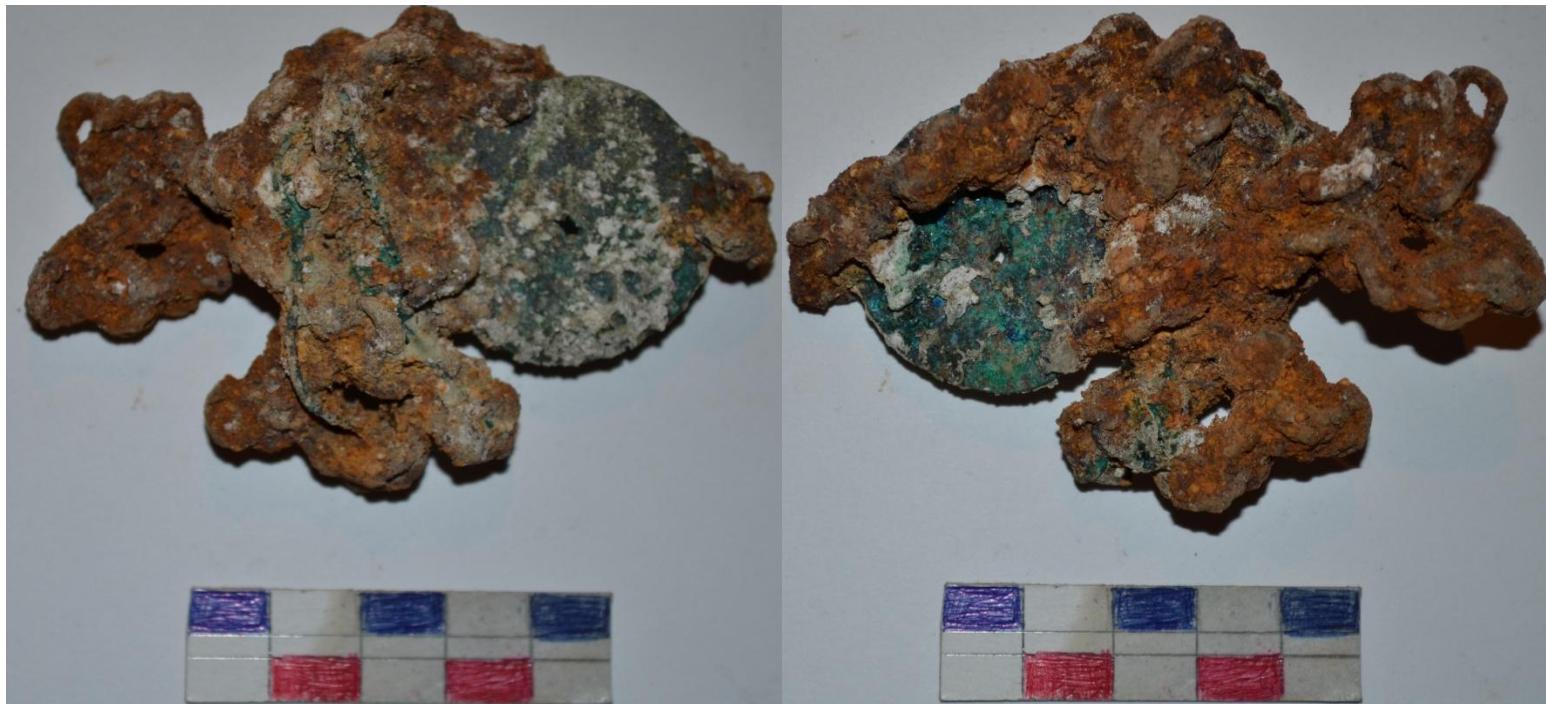
ტაბ I - აწყური (საერთო ხედი)

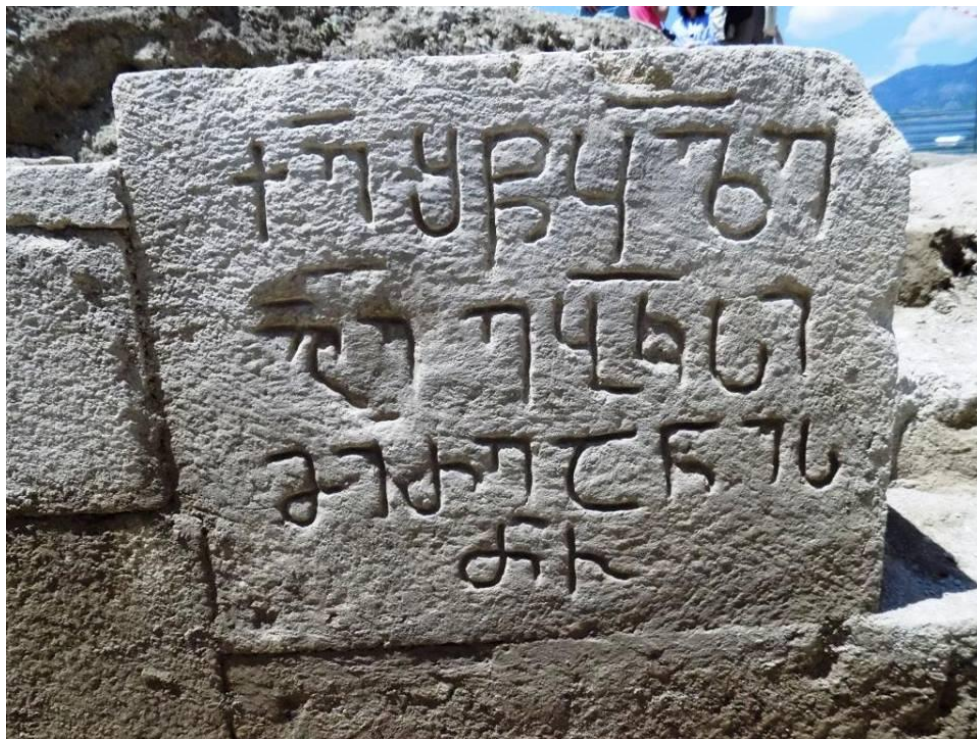
ტაბ II - ახლად აღმოჩენილი ეკლესია

ტაბ III - გულსაკიდი

ტაბ IV – წარწერა

† 7 9 8 4 7 6 7

7 7 4 6 6 7

2 7 5 7 7 5 7 6

5 7